THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251-253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

דרייסיג טויזענד דאלאר

——):;:(——

דעם זעלבען טאג, ווען אין אונזער שטאדט וועט זיך ענדיגען דער מיוניציפאלער קעמפיין, וועט זיך אנפאנגען א צווייטער קעמפיין, א קעמפיין אין וועלכען אלע אידען, מוזען און דארפען זיין פעראינטערעסירט, ווייל דער קעמפיין וועט זיין א אידישער, אנגעפיהרט פון אידען, און פאר אידען. מיר מיינען דעם קעמפיין פון דער היגער ניי־געגרינדעטער צדקה פעדעראציע, וועלכע האט זיך אונטערגענומען פונ'ם ערשטען יאנואר ביז דעם צעהנטען, צו שאפען די סומע פון דרייסיג טויזענד דאלאר אום ערפאלגרייך צו קענען אנגעהן מיט איהר ארבייט.

וועט ווער אבשטעהן פון דיעזען קעמפיין?

וועט ווער בלייבען ניט בעטהייליגט אין דיעזער אנשטרענגונג, צו שאפען דיעזע סומע?

אויב עס זענען פערהאן אזעלכע, דאן זאלען זיי האבען גענוג מוטה, און ערקלעהרען עפענטליך ווארום, און ווארום מיר דארפען זיך צופריעדענשטעלען מיט אונזער אלטער צדקה סיסטעם, זאלען זיי ארויסקומען אפען מיט זייערע ארגומענטען, און דיעזע צייטונג וועט עס גערן דריקען.

אויב אבער אזעלכע ארגומענטען זענען ניט פערהאן, דאן איז בלויז איין וועג פאראן, איין וועג אויף וועלכען אלע מוזען געהן, דאס איז העלפען דער פעדעראציע אין איהר ארבייט.

אויב איהר ווילט אז פון יעדען דאלאר וואס איהר גיט פאר צדקה, זאלען פינף און זיעבציג סענט דערפון געהן פאר הוצאות פון האלס, מוזיקער, טהעאטערע, קרעפטען, דרוק ארבייט און פערשיעדענע אנדערע הוצאות, און בלויז פינף און צוואנציג סענט דערפון זאל אנקומען ערשט נאך פיעל מאטערניש, און נאך פיעל „טיקעט" פערקויפעריי, צו די צדקה אנשטאלטען, אויב איהר ווילט דאס, אויב איהר זייט צופריעדען מיט דעם, דאן שטעהט אוועק פון דער פעדעראציע.

ווילט איהר אבער אז יעדער דאלאר, וואס איהר גיט פאר צדקה זאל אנקומען אינגאנצען צו די צדקה אנשטאלטען, ווייל איהר וועט דעם דאלאר געבען דירעקט און ניט דורך פערשיעדענע באל און קאנצערט „טיקעטס" דאן שטעהט צו, צו דער פעדעראציע, ווערט איהרער א מיטגליעד, און העלפט דאדורך די ארימע און נויטליידענדע.

אויב איהר ווילט אז אין אונזערע צדקה אנשטאלטען זאל פארגעזעצט ווערען דער זעלבער כאאס, דאן שטעהט אוועק. ווילט איהר אבער, אז אין אונזער צדקה ארבייט, זאל ארייגעבראכט ווערען מעהר ארדנונג, דאן שטעלט זיך אין די רייהען, פון די פעדעראציע טהוער, און העלפט די נייע קערפערשאפט מיט געלד און ארבייט.

אויב איהר זייט צופריעדען מיט דעם, אז אין אונזער בית יתומים, זאלען די קינדער הונגערען ווי זיי הונגערען יעצט, זאלען די קינדער פריהרען ווי זיי פריהרען יעצט, דאן שטעהט אוועק. ווילט איהר אבער מאכען א סוף צו דעם, ווילט איהר אבער אז אויך קליינע יתומים זאלען קענען זאט אבעסען און זיין ווארים געקליידעט, דאן שליסט זיך אן אין דער פעדעראציע.

אויב איהר ווילט א חסד של אמת, וואו מען דארף פאר יעדען מת, בעטען אביסעל וואסער, א גמילות חסדים, וועלכער האט ניט קיין סענט צו לייהען, א דיספענסערי וועלכע איז תמיד אין געפאהר פערמאכט צו ווערען, א הכנסת אורחים וואס שטעהט און פוסטעיעט ווייל עס איז ניט פערהאן ווער עס זאל אכטונג געבען, אויב איהר זייט מיט דעם אלעמען צופריעדען, דאן זעצט פאר די זעלבע טהעטיגקייט, א טהעטיגקייט דורך וועלכער מען שענדעט די אידישע ארימע טויטע, א טהעטיגקייט, דורך וועלכער מען טרייבט אריין די ארימע קראנקע אין די מיסיאנערען נעצען, א טהעטיגקייט, וועלכע איז ווי א פעטליע ארום דעם האלז פון א געהאנגענעם.

אויב איהר זייט צופריעדען מיט דעם אלעמען, דאן זעצט פאר צו טהון אין דער צוקונפט דאס זעלבע וואס איז יעצט.

ווען אבער איהר זייט מיט דער מיינונג אז אויך אויף דער אידישער גאס דארפען זאכען געטהון ווערען ווי געהעריג איז, דאן איז איין מיטעל פערהאן, העלפט שאפען א גוט־ארגאניזירטע, און דעמאקראטיש פערוואלטענדע קערפערשאפט.

ביי א גוט פינאנסירטער און ארדנונגס פערוואלטענדער פעדעראציע, וועלען קיינמאהל ניט קענען פאסירען אזעלכע זאכען, וועלכע פאסירען היינט טאג טעגליך, ווען הילף, ווען זי ווערט שוין אפילו יא אמאל געגעבען, קומט אימער צו שפעט, דאן ווען די הילף קען שוין גאר ווייניג ווירקען, און ניט ווייניג טראגעדיעס זענען די רעזולטאטען דערפון.

הילף אין צייט איז דאפעלטע הילף, און ווייל מען דאס דערגרייכען, מוזען איינמאהל פאר אלע מאהל אונזערע צדקה אנשטאלטען אוועקגעשטעלט ווערען אויף א געזונטען יסוד, אויף א נארמאלען באדען. און אין אלע שטעדט האט זיך א פעדעראציע ארויסגעציינט די פארשטעהערין דערפון צו זיין.

ווי אזוי אונזער צדקה ארבייט קומט פאר אין טאראנטא, היינט צו טאג קען עס אפילו איין פאל גאנץ גוט אילוסטרירען.

איבעראל ווערט געזארגט פאר די שוואכע היימלאזע אלטע ווייל זיי זענען דאך פונקט אזוי הילפלאז, ווי די קליינע יתומים, אפילו דאס ארימסטע אידישע שטעדטעל האט געהאט א „הקדש" אדער א „מושב זקנים," און דאס וואס די ארימסטע אידישע קהלה האט פערמאגט, הויבט אבער די אידישע טאראנטא דערפון ניט אן צו וויסען. ביי אונז זענען דיא אלטע, וועלכע האבען ניט דאס גליק צו האבען אבגעשפארט געלד, אדער קינדער, פערמשפט צו א טויט אויפ'ן גאס, אדער צו קלייבען מיט די דארע הענט ברעקלאך ברויט פון די מיסט פעסער, וועלכע ווערען פאר די הייזער ארויסגעשטעלט, אדער אין בעסטען פאל, אויסצולעבען די לעצטע עטליכע יאהרען אין א משוגעים הויז, ווען די שטאדט־טאטעס זענען זיך מרחם אויף זיי...

א אידישער מושב זקנים, ווער דענקט גאר דא וועגען אזא זאך, און דאך וואלט עס לייכט געקענט דורכגעפיהרט ווערען, ווען עס וואלטען געוועזען די טהוער דערפאר, ווי די זאך שטעהט אבער יעצט קומט עס אפילו קיינעם אויפ'ן געדאנק ניט. אין ארדנונג מוז דארום אין דער צדקה ארבייט ארייגעבראכט ווערען. ניט נאר צוליעב ראטעווען די אלטע צופאלענדע אנשטאלטען, נאר אויך אום צו קענען שאפען נייע, אין וועלכע מיר נויטיגען זיך יעצט שטארק.

די אידישע ניו יארק ווערט געוועהנליך בעצייכענט אלס די שטאדט פון אונמעגליכקייטען, וואו אלעס שטויסט זיך אן, אין א כינעזישער וואנד, און דאך איז דארט ענדליך געלונגען דורכצוברעכען דיעזען מויער, און א פעדעראציע איז שוין דארט געווארען א ווירקליכקייט. און אויב דאס האט געקענט דערגרייכט ווערען אין יענער אינטעטיגסטער אידישער שטאדט, ווארום זאל ניט מעגליך זיין עס צו דערגרייכען דא, וואו די בעדינגונגען זענען פיעל לייכטערע.

א פעדעראציע אין טאראנטא, ניט נאר אויפ'ן פאפיער. נאר אין דער ווירקליכקייט קען לייכט דורכגעפיהרט ווערען, ווען אלע וועלען העלפען לייגען דעם גרונד שטיין, ווען יעדער וועט זיך בעטהייליגען אין איהר ערשטען קעמפיין, וואס דארף איהר יסוד בילדען.

געדענקט אז די טעג פון דעם ערשטען יאנואר, ביז דעם צעהנטען, 1917 זענען פעדעראציאנס טעג. און דאן קענט איהר העלפען אז אייערע צדקה אנשטאלטען זאלען אוועקגעשטעלט ווערען אויף א ריכטיגען באדען.

זאלען די צעהן טעג זיין די „עשרת ימי תשובה", ווען יעדער וועט [illegible] אין חוב, צו זיך און זיינע מיטברידער.

די ארבייטער אינטערעסען אין די קומענדע וואהלען

פון שאול עלשטיין.

די אויסערגעוועהנליכע פאליטישע שטילקייט אדער שלעפעריגקייט, וואס הערשט די לעצטע עטליכע וואכען אין טאראנטא, איז ניט קיין גוטער בעווייז ענטוועדער פון אונצופריעדענהייט אדער פארצווייפעלטער אונצופריעדענהייט מיט דער יעצטיגער שטאדטישער רעגירונג, דאך מוזען מיר זיך רעכענען מיט דעם פאקט דאס די גרויסע מאסען פון דיעזער שטאדט בעטראכטען די קומענדע מוניציפאלע וואהלען מיט פאר ברעכערישער גלייכגילטיגקייט און דער רעזולטאט וועט זיין דאס די קומענדע שטאדט אדמיניסטראציע וועט זיך האלטען נאך ווייניגער פעראנטווארטליך פאר איהר פיהרערשאפט, ווי זי האט דאס געטהון ביז היינט. איינפאך דערפאר, ווייל דער עולם האט ניט גענומען גענוג פערשטענדליכען אינטערעס אין איהר ערוועהלונג די אדמיניסטראציאן וועט ניט ארייננקומען אין קראפט דורך וועלכען עס איז גוט בעדאכטען געדאנק פון די בירגער, און זי וועט זיין „גערעכט" מיט קיינעמ'ס געדאנק זיך ניט צו רעכענען.

אין טהייל פון דער בעפעלקערונג וועט אבער פון דיעזען צושטאנד ליידען פיעל מעהרער ווי אירגענד וועלכער אנדערער טהייל, און דאס זיינען די ארבייטער מאסען, צו אלע צייטען זיינען די ארבייטער די יעניגע אין וועמען אונזערע שטאדט טאטעס טראכטען זעלטען און נאך זעלטענער טהוען זיי עפעס פאר די דירעקטע נוצען פון דער ארבייטער קלאס. די ארבייטער ווערען פון אונזערע שטאדט טאטעס ניט גענומען ערנסט, איינפאך דערפאר, ווייל די ארבייטער לאזען זיך ניט פיהלען אין דער צייט פון די וואהלען אלס א ספעציעלער קלאס מענשען וואס האבען ספעציעלע אינטערעסען וואס דארפען ווערען אבגעהיט פון די יעניגע וועמען זיי אלס ארבייטער ערוועהלען.

די רעגירונג פון א שטאדט איז ניט א גרופע מענשען וואס ווערען אויסגעקליבען צו פערוואלטען און דורכצופיהרען געוויסע שטאדטישע זאכען, וואס אלע בירגער דארפען דאס גלייך האבען, און איבעראל וועלכעס אלע בירגער זיינען גלייך איינ־פערשטאנען און גלייך פעראינטערעסירט דאס איז ווייט ווייט ניט דער פאל, עס איז אמת אז די רעגירונג פון א שטאדט איז די פערוואלטונגס־קאמיטע פון דער שטאדט, אבער עס איז פאר קיין פאל ניט אמת אז אלעס וואס די רעגירונג טהוט אדער טהוט ניט ווירקט אויף אלע בירגער גלייך, דאס איז געוויס ניט דער פאל.

אין א שטאדט לעבען מענשען מיט פערשיעדענע געזעלשאפטליכע אינטערעסען. און ניט נור זיינען די אינטערעסען פערשיעדען נור אפט זיינען די פערשיעדענע אינטערעסען פון די בירגער ענטקעגענגעזעצליך איינע געגען די אנדערע. וואס איז א גוטער פלאן פאר די יעניגע וואס מאכען א לעבען (און א פערמעגען) פון בויען פארדינען און פערקויפען הייזער איז גאנץ אפט א שלעכטער פלאן פאר די יעניגע וואס זיינען זייערע טענאנטס, דאס וואס איז גוט פאר די פערשיעדענע פראנטשייז קארפארעישאנס ווי די קאר קאמפאניעס, עלעקטריק און גאז קאמפאניעס און אנדערע אזעלכע קאן אפט אויפקומען צו זיין גאר ניט קיין גוטע זאך פאר די איינוואוינער וואס מוזען זיך בענוצען מיט זייערע דינסטע די קאנטראקטארען, מאנופעקטשורערס און גרויסע פירמעס וועלכע דארפען בעקומען געוויסע ארדערס און געשעפטען פון שטאדט, זיי האבען ווידער אזעלכע אינטערעסען וואס זיינען ציטענווייז גאר ניט גלייך צו די אינטערעסען פון שטאדט אז מען זאל מיט זיי האנדלען אויף די בעדינגונגען וואס די פירמעס פארשלאגען.

אלע ווייסען דאס אז אין דער שטאדט רעגירונג אין אלע איהרע אונטערנעהמונגען, אין אלע איהרע אבטהיילונגען ווערט א סך געלד אויסגעגעבען און אויסגעצאהלט וואס אויך מיר וועלען דאס ניט אנרופען גרעפט און פערשווענדונג מעגען מיר געוויס דאס בעצייכענען אלס אויסגאבען וואס ברענגען ניט די בירגער פון שטאדט די מינדעסטע נוצען, פערשטעהט זיך אז דאס געלד פאלט אין ים ניט אריין דאס געלד ווערט ניט „פארלארען" נור דאס געלד געהט אריין אין די גאנצע, טיעפע קעשענעס פון מענשען וואס האבען דאס וואס מען רופט אין אמעריקא „פול" מיט די יעניגע וואס פערוואלטען אונזער שטעטל.

יעצט פרעגט זיך ווער האט דאס די בעסטע טשענס מיט דער שטאדט רעגירונג? און ווער האט מיט זיי א „פופל"? יעדער פערשטענדיגער מענש ווייסט אז וואס רייכער א מענש איז, אין זיין אבשטאם און בעזיץ, אלץ לייכטער איז איהם צוצוקומען צו אונזערע שטאדט טאטעס, און אויסצופיהרען וואס איהם ווילט זיך, ענטוועדער פאר זיך אליין אדער פאר זיינע „גוטע פריינד". אין דעם ערגסטען טשענס האט דער ארבייטער!

אין דער צייט פון די וואהלען זאגט מען דעם ארבייטער צו אלעס גוטעס, מען זאגט איהם צו אז אלעס וועט געטהאן ווערען פון זיינעטוועגען, אבער דערצו זאגט איז פאלש, מען קאן ניט ערווארטען דאס די קאנפליקטען, די שטרייטיגקייטען און די קעמפפער וואס די פערשיעדענע קלאסען פיהרען טאג טעגליך אין זייער לעבען אלס ארבייטער און ארבייטס געבער, אלס לענדלארדס און טענאנטס, אלס קליינהענדלער און טראסט מאגנאטען, קאן מען ניט ערווארטען, מען טאר דאס גארניט ערווארטען דאס אט די געגענזעצליכע אינטערעסען וועלען זיך ניט בעווייזען אויך אין די זיצונגען און פיהרונגען פון אונזער שטאדט רעגירונג, און ווען די ארבייטער זיינען אין דער רעגירונג ניט פערטראטען ווען די אינטערעסען פון די ארבייטער ווערען אין די בעראטהונגען פון דער רעגירונג ניט דערמאנט, או ניט פארטהיידיגט ווי עס בעדארף צו זיין, דאן מוז דאס אויסקומען דאס די ארבייטער אינטערעסען זאלען ליידען.

און ווער קאן די געדאנקען, די געפיהלען און די אינטערעסען פון די ארבייטער איבערגעבען מיט פולען ערנסט? דאס קאן נור געטהאן ווערען פון א זעלכע מענשען, וואס זיינען בעשטענדיג געשטאנען אין די ארבייטער רייהען און וואס האבען געלעהרענט זייער לאגע און גלייבען ערנסט אין דעם, אז די פאדערונגען פון די ארבייטער זיינען גערעכטע. מיט אנדערע ווערטער: די ארבייטער דארפען האבען אין דער רעגירונג מענשען פון זייער אייגענעם קלאס, יאהרען און יאהרען ווי די שטאדט רעגירונג ווערט געהאלטען אין די הענט פון די רייכע, זאל שוין אויך קומען א מאהל א צייט, ווען די שטימע פון דעם ארבייטער קלאס זאל געהערט ווערען אין סיטי האלל!

מען קאן פארשטעהט זיך ניט ערווארטען אז דאס זאל געשעהן מיט איין מאהל די ארבייטער זיינען ניט מיט איין מאהל פערשקלאפט געווארען זייער לאגע איז ניט א רעזולטאט פון די פאסירונגען פון איין יאהר, און דעם יאהר וועט געוויס קיין פאליטישע ערד ציטערניש ניט פארקומען, אבער א פאר מענשען דארפען די ארבייטער אויסקלייבען פון זייערע אייגענע רייהען און ווען די ארבייטער וועלען דאס טהאן, וועט געוויס געמאכט ווערען א גוטער אנהויב אויפצובויען די פאליטישע מאכט פונם ארבייטענדען פאלק.

אויף איין ארבייטער קאנדידאט וועלען מיר ציהען די ספעציעלע אויפמערקזאמקייט פון די לעזער, און דאס איז וועגען דזשיימס סימפסאן, דעם גוט בעקאנטען טהוער אין דער טרייד יוניאן בעוועגונג, וועלכער לויפט אלס קאנטראלער. און וועגען אייזיק ביינברידז, דעם סעקרעטער פון דער סאציאליסטישער פארטיי, וועלכער לויפט אלס מיטגליעד פיר דער באארד אוו עדוקיישאן.

ביידע מענשען דארף ערוועהלט ווערען אזעלכע מענשען זיינען אמת'ע טיפען פון דעם ארבייטער קלאס. עהרליך, זעלבסט געבילדעט, גוט בעקאנט מיט דער לאגע פון זייערע ברידער אינטעליגענט איבערצייגט בען זייערע מיינונגען און זיי זיינען ניט נור היינט מיט אונז, נור שוין יאהרען און יאהרען, ווי זיי זיינען טריי די ארבייטער אינטערעסען, ווען און וואו נור זיי האבען א געלעגענהייט דאס צו טהאן, און איז גאר אהן צווייפעל דאס ווען די אידישע בירגער זאלען אבגעבען פאר זיי זייערע שטימען, דאן וועט סימפסאן און ביינברידז ערוועהלט ווערען מיט א גרויסער מאיאריטעט, און די ארבייטער מאסען וועלען דאן האבען א פערטרעטער אין דער שטאדט פערוואלטונג, וואס זאל דארט לאזען הערען זייער שטימע.

זאגאר ווען איהר לעזער, זייט אליין ניט קיין ארבייטער, זאגאר ווען איהר אליין זייט נאך ניט קיין גאנצער סאציאליסט (אביסעל סאציאליסטישער געפיהל ליעגט אין יעדען פון אונז) דארפט איהר אייך גוט א טראכט טהאן וועגען דער איינפאכער גערעכטיגקייט אין דעם פארלאנג, אז די ארבייטער זאלען האבען א דירעקטע פארטרעטערשאפט אין דער שטאדט רעגירונג.

אינטערעסאנטע קלייניגקייטען

קראנקע פיס אויסגעקורירט דורך די צייהן

דיעזער פאקט האט פאסירט מיט א דעטעקטיוו וועלכער האט אין איין מאל אנגעהויבען ליידען שרעקליכע שמערצען אין די ביינער פון זיינע פיס. דענקענדיג אז דאס קומט פון צופיעל נאכלויפען די גנבים און פערברעכער, האט ער גענומען א וואקיישאן, עס האט אבער ניט געהאלפען ניט ווייסענדיג, וואס איבערצוטראכטען איז ער געגאנגען צו א דאקטאר פון דעם צו אן אנדערען. יעדער דאקטאר האט איהם געהיילט פון אן אנדער חולאת. אין א קורצע צייט האט ער דורכגעמאכט אלע קראנקהייטען, אנהויבענדיג פון רעוומאטיזם און ענדיגענדיג מיט צוקער־קראנקהייט.

דער דעטעקטיוו האט שוין בדעה געהאט צו ארדערען קוליעס און ווערען אן אייביגער קריפעל. ביי דיזע בעדינגונגען איז ער געקומען אין ניויארקער האספיטאל פאר קאליקעס. ווי עס פיהרט זיך אין דיזען קלינק, האט מען איהם פריהער גוט אויסגערייניגט די צייהן און ווי גרויס איז געווען די פערוואונדערונג פון די דאקטוירים און פונם פאציענט גופא, ווען אין צוויי וואכען ארום איז די קראנקהייט פון די פיס אוועק, ווי מיט דער האנד אראבגענומען.. נאך אן אלגעמיינע אויספארשונג פון'ם דעטעקטיוו'ס מויל האט זיך ארויסגעוויזען, אז די פלייש ארום די צייהן זיינען געווען אנגעשטעקט מיט רייכע קאלאניעס פון א ספעציעלען צייהן מיקראב די עסענווארג וואס פלעגט זיך אנזאמלען אין די שפאלטען פון די צייהן און פערלעגען ווערען, האט געשאפען זעהר גינסטיגע בעדינגונגען פאר די אויפבליהונג פון די באצילען, א חוץ דעם האט זיך ביי איהם אין קליינינקע אונזיכטבארע זעקעלעך אונטער די צייהן, אנגעקליבען „מאטעריע" וועלכע פלעגט פונאנדער טראגען זיך ווייטער און פערגיפטען די בליטען. די ראדיקאלע אויסריינינגונג פון די צייהן האט אין פערלויף פון 2 וואכען צושטערט די פעסטונגען פון די באצילען און געגעבען צוריק דעם דעטעקטיוו זיינע אויסגעקורירטע פיס..

— אזוי פיעל פערברעכענס ענטדעקט —
— האט דערביי געזאגט דער דעטעקטיוו
— אויף אזוי פיעל קונץ־שטיק געפאלען אין דאך וואלט מיר עס קיין מאל אויפ'ן זינען ניט געקומען, אז פיס היילט מען אום דורכ'ן מויל און די צייהן

די אידישע שוועסטער

——):;:(——

(א מלחמה־בילד)

הויך מעכטיג און גרויס זיינען די קארפאטען בערג, פרייע ווינדען בושעווען איבער זיי, ריעזיגע אדלערס שוועבען אין דער לופט, און זוכען מיט זייערע בלוט פערגאסענע אויגען א קרבן אין וועמען זייערע שארפע שפיציגע נעגעל אריינצוגראבען.

גרויס און מעכטיג איז די נאטור. אבער נאך גרעסער און מעכטיגער האט זיך פערוואלט דעם מענש צו ווערען. אנשטאדט די דונערען און בליצען קראכען ריעזיגע קאנאנען אויף די קארפאטען בערג. אנשטאט די ריעזיגע אדלערס פליהען ארום גרויסע עראפלאנען און זוכען אויף קרבנות, — פערשפרייטען פייער און טויט אויף מענשען און מענשליכע וואוינונגען.

אויף איינעם פון די קארפאטען בערג ניט ווייט פון רומענישען גרענעץ האט זיך ערשט געענדיגט א ריעזיגע שלאכט, וואס האט געדויערט עטליכע טעג. די דייטשען און עסטרייכער האבען מיט גרויס ענטשלאסענהייט געקעמפפט געגען די רוסען און רומענער. אייגענטליך האט די שלאכט זיך בלויז אויף א צייט אבגעשטעלט, ווייל די דייטש־עסטרייכישע ארמיי האט געזוכט דורכצוברעכען דעם דורכגאנג אין זהאל פון די פרוכטבארע רומענישע פעלדער און די רוסען און רומענער האבען עס בשום אופן ניט געוואלט דערלאזען.

דער הימעל איז געווען בלוט־רויט, דער בראנד איז געווען בעדעקט מיט טויזענדער הרוגים. וועלכע זיינען געלעגען אין פערשיעדענע פאזעס.

די שטארקסטע נערווען האט מען בעדארפט האבען צו זעהען ווי טויזענדע מענשליכע קערפערס, טויטע און נאך לעבעדיגע האבען זיך געוואלגערט אין בלאטע, צומישט מיט בלוט. די לעבעדיגע האבען געשריען געקרעכצט און ארויסגעגעבען משונה'דיגע קולות נעבען צו הילף. פון ערגעץ האט זיך געהערט קולות פון משוגע געווארענע סאלדאטען. אט האט מען געהערט, ווי איינער האט מיט א באשטימטע געשריען: מאמע! מאמע! און פון דער צווייטער זייט האט זיך געטראגען א געלעכטער, וועלכער האט פערגליווערט יעדען גליעדער אין לעבעדיגען מענש פון דערוויילטענס האבען זיך בעוויזען סאניטארען — א יונגע שוועסטער, מיט א רויטען קרייץ אויף א ווייסען באנד, אין דער בעגלייטונג פון עטליכע סאלדאטען מיט טראג־בעטלאך פאר די פערוואונדעטע. פארזיכטיג האבען זיי געשפאנט צווישען די הרוגים. ס'האט אויסגעזעהען אז זייערע נערווען זיינען שוין אזוי צוגעוואוינט געווארען צו די בילדער, אז זיי האבען גלייכגילטיג צוגעזעהען די טויזענדער קרבנות.

די יונגע שוועסטער האט זיך אבגעשטעלט, האט אויפגעהויבען א סאלדאט, וועלכער האט געהאט א גרויסע וואונד אין בויך פון וועלכער דאס בלוט האט נאך געגאסען. דער סאלדאט האט געשעפטשעט:

— שוועסטער, א טרונק, און א טרונק גיב מיר.

די שוועסטער האט מיט דער הילף פון די סאניטארען איהם אויפגעהויבען אויף א טראג בעטעל פערבונדען די וואונד און זיך געלאזט געהען ווייטער.

אין א האלבער שטונדע ארום, זיינען שוין אלע טראג בעטלאך געווען פול און די שוועסטער מיט די טרעגער האבען זיך געלאזט געהן צוריק צום פונקט.

פערבייגעהענדיג, נעבען א וואל — דעל האט זיך די שוועסטער אנגעשטויסען אין צוויי סאלדאטען, וועלכע האבען נאך געלעבט. איינער איז געווען עסטרייכער און דער צווייטער א רוסישער.

ביידע, אי דער רוסישער אי דער עסטרייכער סאלדאט זיינען געלעגען אין א טיעף בלוט: ביידע האבען גאנץ טיעף לויט אלע רעגלען פון דער מיליטערישער קונסט ארייגעשטאכען זייערע באיאנעטען איינע אין די אנדערע.

די שוועסטער האט אבגעשטעלט די טרעגער, האט זיך אראבגעלאזען אויף דער ערד, און אויפגעהויבען דאס פנים פון רוסישען סאלדאט. זיין פנים איז געווען שרעקליך פערבלוטיגט. זיינע אויגען האבען ווילד געקוקט אין אלע זייטען.

— וואו בין איך שוועסטער... שוועס...

ער האט א ווילדען קוק געטהאן אויף איהר און ארויסגעלאזען א שרעקליכען קרעכץ:

— פעני! פעני! מיין שוועסטער.

די אידישע שוועסטער איז צוגעלויפען צו איהר יונגען ברודער, וועלכער האט זיך ערשט מיט א פאר מאנאט צוריק אנגעשלאסען אין דער רוסישער ארמעע אלס א פריייוויליגער.

זי האט ארומגעכאפט זיין קאפ מיט ביידע הענד, טרעהרען און בלוט האבען זיך צוזאמענגעמישט. בלוט און טרעהרען האבען ביידע געזיכטער בעשמירט.

זי האט ארויסגענומען א באנדאזש, און אנגעפאנגען אויף גיך ארום צובינדען איהר ברודער'ס וואונדען דערוויילע האבען זיי פערגעסען אין עסטרייכער, וועלכער האט געקרעכצט און זיך געקייקעלט אין בלוט.

— פעני, פעני — האבען דעם עסטרייכערס סאלדאט'ס ליפען שטיל געמורמעלט — דעם רוסישען סאלדאט'ס ווערטער — פעני דא איז דאך מיין קליינינקע שוועסטעריל, פון ווארשא. פעניל, מיין שוועסטעריל וואו ביזטו איצט?

די אידישע שוועסטער האט אויך זיין מורמלען דערהערט. זי האט זיך צוגעקוקט צום עסטרייכער סאלדאט אויף אין איהם צו איהר גרויס ערשטוינונג דערקענט א עלטערען ברודער, וועלכער איז אוועק נאך עסטרייך, און דארט פערבליעבען וואוינען.

צוויי אידישע ברידער האבען אין דער שרעקליכסטער פעלקער־שלאכט איינער דעם אנדערען דערשטאכען. איינער האט געקעמפפט פאר רוסלאנד, און דער צווייטער פאר עסטרייך. ביידע זיינען אונגערווארטעט שונאים געווארען.

אין דער אידישער שוועסטער איז אויסגעקומען איהרע ביידע ברידער צו העלפען אויף'ן פעלד.

ווי שטארק איהרע נערווען זיינען געוועזען האבען זיי דאך אזוי פיעל ניט געקענט אריבערטראגען.

די אידישע שוועסטער איז געפאלען חלשות, נעבען איהרע צוויי פערוואונדעטע ברידער.

די סאניטארען איז דאס שטארק ניט געפעלען געוואהרען, סטייטש, א שוועסטער זאל פאלען חלשות!

זיי האבען ארויסגערופען א דאקטאר און צו איהם געזאגט:

— די זשידאווקעס זיינען ניט גוט אלס שוועסטער, זיי זיינען צו ווייך הערציג!..

פון דעמאלט אן האט מען פיעלע אידישע שוועסטער צוריקגעשיקט פון פראנט.

ד. ליפשיץ.

וו. ה. שאו
פרעזידענט, שאו'ם סקוהל.ס.
קאנדידאט פאר דער באארד אף קאנטראל אין די מוניציפאלע וואהלען פאר 1917
בעט געפעליגסט דעם סופארט פון די טאראנטאר בירגער

פערקופיין גאלד קעמפ
די לעצטע אינפארמאציעס קענט איהר קריגען ווען איהר וועט זיך סובסקרייבען פאר דעם פערקופיין הערעלד.
סויטה פערקופיין, אנטעריא.
פרייז פאר קענעדע $1.50. פעראייניגטע שטאאטען $2.80 א יאהר.

פערקופיין, קאבאלט און ניו־יארק סעקיוריטעס
וועכענטליכען בריעף וועגען מארקעט ווערט צוגעשיקט פריי אהן געלד. אויף פערלאנג
ROBERT E. KEMERER & CO.
108 Bay St.
(מעמבערס פון סטענדערד סטאק עקססשיינדזש)
108 ביי סטריט — — טאראנטא

ניו־יארק, באסטאן, באפעלא, טאראנטא.
MARK HARRIS & CO.
מארק העריס ענד קאמפ.
(מעמבערס פון סטענדערד סטאק עקססשיינדזש טאראנטא.)
בראוקערס
סטאנדערד בענק בילדינג טאראנטא
נ. ב. שיקט נאך א קאפיע פון דעם קע נעריען „מייננינג ניוס".

דיימאנדס
$1 $2 $3
וועכענטליך
איהר האט יעצט די געלעגענהייט צו האבען דעם פיינסטען דיימאנד אדער אנדערע דזשועלרי דורך דאס קרעדיט סיסטעם פון דזשייקאב בראדערס דיימאנדס ווי עס איז בעוואוסט ווערט אלע מאל טייערער און עס איז אן אייביגקייט.
מיר געטרויען יעדען עהרליכען מענשען זא דאס איהר האט די געלעגענהייט צו קויפען ביי אונז דיימאנדס מיט דיא לייכטעסטע אבצאהלונגען.
ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש.
דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סט. ארקייד.

אנטעריא ליקער סטאר
25-27 אנטעריא סט. איסט מאנטרעאל
ז. באסאוויטש, מענעדזשער
וויין, ליקער און ביער, דאס איז מיין ספעציאלטי ספעציעל פאר די אנטעריאר אידען
איך בין פארבערייטעט אייך צו סערווירען מיט די בעסטע וויין און ליקערס, גוטע קוואליטי, צו די ביליגסטע פרייזען,
גיעט מיר א טרייעל
איך בין זיכער אז איהר וועט מיין קאסטומער פערבלייבען.
לעזט מיינע פרייזען, מיר בעצאהלען עקספרעס פאר אלע ארדערס.
1 גאלאן ספיריט — — $5.00
1 גאלאן ברענדי — — $4.50
1 גאלאן וויין — — — $1.25
ONTARIO LIQUOR STORE
25-27 Ontario St. East Montreal